

Generativ AI och GPT

Generativ AI (GAI) är en typ av artificiell intelligens som kan skapa nytt innehåll eller data baserat på befintliga exempel. En GAI kan alltså skriva text, skapa bilder, komponera musik eller generera kod genom att lära sig från stora mängder av tidigare data.

GPT står för *Generative Pre-trained Transformer* och är en avancerad språkmodell som analyserar stora mängder information och använder den för att skriva unika sammanhängande texter. GPT är en modell som lärt sig att förutsäga vilket ord som kommer efter ett annat ord i en mening, och är alltså inte en sökfunktion. Generativa textmodeller som GPT finns idag inbyggt i en mängd olika verktyg och tjänster. En av de mest kända generativa AI-verktygen är ChatGPT, som är en textbaserad chattrobot som kan svara på frågor, föra samtal och skriva olika typer av texter. ChatGPT har tränats på miljontals texter från internet och kan därför generera nya texter som låter naturliga och meningsfulla.

Idag är vissa GAI-verktyg uppkopplade mot internet medan andra inte är det. Det innebär att vissa har tillgång till ny information medan andra bara innehåller den information motsvarande den data som modellen blivit tränad på. Var observant på detta då det kommer att kunna påverka svaren som genereras.

Lärandeprocess och examination

Själva processen, då du arbetar dig fram till och formulerar svar, är en central del av lärandet. Att öva på sådana färdigheter är på flera sätt lika viktigt som själva svaret. Prata alltid med dina lärare och kurskamrater om lärandemålen på kurser och hur AI-baserade verktyg passar in i era processer och examinationer.

Examination i högre utbildning är en kontrollfunktion. Din examinator har en juridisk skyldighet att kunna fastställa att du kan det som förväntas på kursen. Du kan tänka på din examinator som en som ska garantera, inför en kommande arbetsgivare, att du har kompetens motsvarande det som dina betyg visar. Examinationen är också ett stöd för dig som student då du kan få tillfälle att se vad du lärt dig och vad du ännu inte har förstått.

Ibland skriver GPT texter som inte är korrekta eller relevanta. AI ljugar inte avsiktligt men mönstret att infoga felaktigheter är svårt att förutsäga. Som student är du alltid ansvarig för det du lämnar in för examination, oavsett vilka verktyg du har använt. Det är därför viktigt att till exempel kontrollera att AI-genererad text stämmer med verkligheten och att du själv kan stå för det den uttrycker.

Du behöver utveckla egen förståelse och kunskap inom det ämne du studerar. AI kan automatisera och avlasta dig, men din lärandeprocess måste vara din egen.

OBS! Innan du använder GAI för studieuppgifter som ska lämnas in, var noga med att ta reda på vilka sätt som anses OK i just den kurs du läser. Det kan variera från kurs till kurs och från examination till examination. Du kan också behöva ange på vilka sätt du använt AI.

Lathund till Microsoft Copilot och annan generativ AI

Som student har du via ditt M365-konto tillgång till Copilot på webben. För att använda många andra GAI-tjänster, som till exempel ChatGPT, behöver du själv skapa ett konto eftersom du inte får något genom universitetet. För ChatGPT behöver du ett konto hos OpenAI. Många gånger är det så att det som skrivs in i dessa tjänster kommer att sparas och du har ingen möjlighet att få något raderat. Lägg därför inte in känslig information om dig själv eller andra. I dagsläget är versionen ChatGPT 3.5 gratis men i och med att detta är ett kommersiellt verktyg finns det inga garantier för att ChatGPT fortsättningsvis kommer vara fritt tillgängligt.

Tänk på vilka uppgifter du matar in

Observera att det inte är tillåtet att dela personuppgifter, känsligt eller sekretessbelagt material i den här typen av molntjänster.

Copilot

Copilot är en AI-chattbot som kan användas för en rad olika typer av uppgifter, såsom att generera text och bilder, analysera data, bearbeta text, programmera och mycket mer.

Den inloggade versionen har en större funktionalitet och framför allt en högre skyddsnivå än testversionen som du har tillgång till i utloggat läge. Bland annat så sparas inte Chat-historiken i inloggat läge utan raderas efter avslutad session och informationen används aldrig för att träna modellen. Data skickas också krypterad till Microsofts servrar och all data hanteras inom Europa. Du ser att du är i inloggat läge när det finns en grön sköld bredvid ditt användarnamn.

Copilot använder i grunden samma generativa språkmodell som ChatGPT 4 och har motsvarande funktioner:

- Copilot är uppkopplad på nätet och kan ge referenser till webbsidor och utföra uppgifter baserade på innehållet på webbsidor m.m. Begränsningarna till gammal träningsdata, som i gratisversionen av ChatGPT, finns alltså inte här. Observera att det är Bing's sökmotor som är kopplad till Copilot.
- Det går att generera bilder, i bakgrunden är det då OpenAIs generativa bildtjänst Dall-E som används.
- Det går även att ladda upp bilder och filer för att låta tjänsten beskriva, svara på frågor eller utföra uppgifter baserat på innehållet i den uppladdade bilden eller filen.

Så här kommer du igång med Copilot

1. Gå till copilot.microsoft.com
2. Klicka på "Sign in"
3. Välj: "Sign in with a work or school account"
4. Logga in med ditt LNU-login (ab111cd@student.lnu.se + lösenord)

Att tänka på när du använder generativ AI och Copilot

- Även om Copilot är uppkopplad till Internet är det viktigt att komma ihåg att generativ AI svarar utifrån sannolikheter snarare än vad som nödvändigtvis är korrekt. Dessutom kan AI utesluta viktig eller till och med avgörande information i sina genererade svar.
- Genom att be Copilot bearbeta känd information i en uppladdad fil eller en delad länk kan du kontrollera vilken information som Copilot använder. Se nedan hur detta kan göras i webbläsaren Edge.
- Du behöver ha en klar förståelse för hur och när AI får användas i relation till dina studier, särskilt vid examinationer.

Bättre funktionalitet med webbläsaren Edge

I webbläsaren Microsoft Edge kan du snabbt få åtkomst till AI-stöd utan att lämna webbläsaren. Det ger dig också på ett smidigt sätt kontroll över den information som Copilot bearbetar. Här kan du be om sammanfattningar, förklaringar m.m. till den information som du har öppen i den aktuella fliken i Microsoft Edge.

För att få tillgång till Copilot i inloggat läge via sidopanelen loggar du in genom att klicka på den lilla profilen i övre vänstra hörnet av webbläsaren. Du loggar in ditt LNU-login (ab111cd@student.lnu.se + lösenord)

Så använder du Copilot i sidopanelen:

1. Öppna Microsoft Edge och klicka på Copilot-ikonen i det övre högra hörnet för att aktivera sidopanelen.
2. Skriv in din fråga eller uppgift i Copilot-rutan. Du kan be om sammanfattningar, förklaringar m.m. till den information som du har öppen i den aktuella fliken i Microsoft Edge. På så sätt styr du över vilken information som Copilot använder. *OBS! Första gången du ställer en fråga behöver du godkänna att Copilot får komma åt informationen som du har öppen i den aktuella fliken i Microsoft Edge. Copilot får då tillåtelse att analysera informationen som du har öppen. Copilot frågar bara om tillåtelse att analysera informationen första gången du använder tjänsten i Edge.*
3. Du kan öppna pdf-filer i Edge genom att i Utforskaren eller Finder högerklicka på en filen och välja "Öppna med Edge". Med Copilot i sidopanelen kan du på så sätt arbeta med innehållet i val pdf-fil

Några tips på hur du kan använda GAI

Observera att gränserna för tillåten och otillåten användning inte alltid är lätta att dra. Var observant på om du märker att du låter AI:n göra jobbet så att ditt lärande inte blir lidande. Innan du använder GAI för studieuppgifter som ska lämnas in, var noga med att ta reda på vilka sätt som anses OK i just den kurs du läser.

Kategori	Beskrivning	Exempel
Bollplank	AI genererar alternativa sätt att uttrycka en idé.	Skriv frågor i GAI och använd <i>Regenerate response</i> -funktionen för att titta på och jämföra alternativa svar.
Meningsmotståndare	AI agerar som en motståndare för att utveckla ett argument.	Använd GAI för att förbereda dig för diskussioner. Fråga om motargument eller be om olika perspektiv i en fråga.
Guide vid sidan	AI fungerar som en guide	Fråga GAI om råd för hur du ska lära dig ett specifikt koncept. GAI kan t.ex. användas för att stödja språkinläring.
Personlig handledare	AI handleder och ger omedelbar feedback om framsteg.	Be GAI om personlig feedback baserat på information som du tillhandahåller (t.ex. provresultat).
Felsökare	AI assisterar under en lärandeprocess	Be GAI om rättningshjälp för texters språkriktighet, programkod m.m.
Utforskare	AI tillhandahåller verktyg för att utforska och ställa frågor till text och data	Tillhandahåll grundläggande information t.ex. en text och skriv olika frågor i GAI för att ta reda på mer om innehållet.
Studiekamrat	AI hjälper till att reflektera över inlärningsmaterial.	Förklara din nuvarande förståelsenivå för GAI och fråga efter sätt att få hjälpa med att studera ett visst material. GAI kan också användas för att t.ex. lägga upp pluggscheman med inläsning, föreläsningar och andra studieaktiviteter eller hjälpa till att förbereda en jobbintervju.

Några tips för att skriva bättre promter

Genom att följa dessa tips kan du förbättra dina resultat när du använder GAI och få bättre svar på dina frågor.

Var tydlig och specifik: Ju tydligare du är i din fråga, desto mer sannolikt är det att du får ett relevant svar. Förse chattroboten med information den ska utgå ifrån. Du kan be chattroboten att anta en viss roll, exempelvis en känd person eller en typ av expert. GAI förstår de flesta vanliga ord och fraser, men den kan ha svårt att förstå slang eller förkortningar.

Var tydlig med önskat format: Om du vill ha svar i ett specifikt format, som en punktlista, en tabell, en sammanfattning eller en längre beskrivning, specificera detta i din prompt för att få önskat resultat. Du kan också specificera om du vill ha hjälp med en specifik typ av text.

Var tålmodig: Ibland kan det ta lite tid att generera ett svar. Var tålmodig och vänta en stund på att den ska generera det bästa svaret.

Prova olika formuleringar: Om du inte får det svar du letar efter, prova att formulera din fråga på ett annat sätt. Ibland kan en annan formulering ge bättre resultat.

Ge konstruktiv feedback. För att förbättra svaren kan du beskriva vad som saknas eller vad behöver förbättras för att AI:n ska förstå dina preferenser bättre.

